

Liedutvalget

Oslo 14. september 2019

Angående Liedutvalget og elever med nedsatt funksjonsevne

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner - SAFO ble invitert til og deltok på et innspillsmøte til Liedutvalget den 11.juni i år. Dette satte vi pris på.

Liedutvalget har et sterkt fokus på koblingen mellom videregående opplæring, arbeidslivets behov for yrkesfaglig kompetanse og grunnlagskompetansen for videre universitets- og høyskolestudier. Et slikt perspektiv er naturlig. Imidlertid synes perspektivet såpass dominerende at utfordringene til elever med nedsatt funksjonsevne, og skolens inkluderingsforpliktelse er så godt som utelatt.

I NOU 2018: 15 Kvalifisert, forberedt og motivert - Et kunnskapsgrunnlag om struktur og innhold i videregående opplæring, finner en avsnitt 8.6.2 med overskriften «Elever med funksjonsnedsettelse». Avsnittet dekker en halv side. Foruten å fastslå at gruppen er mangfoldig, utfordringene mange og oversikten over feltet er svak, så gir omtalen av kunnskapsgrunnlaget knapt noe som kan bidra til å sikre en god videregående opplæring også for elever med funksjonsnedsettelse. Om elever som mottar spesialundervisning, sies det «Disse elevenes behov for opplæring passer på mange måter ikke inn i dagens system, verken når det gjelder kompetansemål eller fag- og timefordeling». Dette er en påstand som burde tilsi tiltak for å sikre at «disse elevenes behov» også passer inn i fremtidens videregående opplæring.

Elever med fysiske funksjonsnedsettelse omtales knapt, men NOVA-prosjektet «Alle skal med? Integrasjon i skole og arbeidsliv for mennesker med fysisk funksjonsnedsettelse», viste at blant personer med fysiske funksjonsnedsettelse, var det 64 prosent som ikke hadde fullført videregående opplæring, mot 17 % i befolkningen forøvrig.

Det snakkes mye og vakkert om den inkluderende skolen. Til nå er det ikke kommet en utredning eller stortingsmelding som inkluderer alle elver, også elever med funksjonsnedsettelse. Skolens formålsparagraf viser til likestilling, en tanke som også bør følges i utredninger og planlegging av fremtidens skole. Til nå er vi blitt henvist til spesialutredninger og spesialmeldinger.

FNs Funksjonshemmekonvensjon (CRPD) artikkel 4, pkt. 3 sier «I arbeidet med å utvikle og gjennomføre lovgivning og politikk som tar sikte på å gjennomføre denne konvensjon, og i andre beslutningsprosesser som gjelder spørsmål knyttet til mennesker med nedsatt funksjonsevne, skal partene aktivt trekke inn og rådføre seg inngående med mennesker med nedsatt funksjonsevne, også barn med nedsatt funksjonsevne, gjennom de organisasjoner som representerer dem».

SAFO vil også minne om FN-komiteen som overvåker statenes etterlevelse av konvensjonen utarbeidet en veileder (General Comments nr. 4) om den inkluderende skolen og statenes forpliktelser i forhold til konvensjonen på skolefeltet. Vi vedlegger SAFOs uoffisielle oversettelse av denne veilederen.

Verken i utredningen om kunnskapsgrunnlaget eller innspillskonferansen i 2019, tyder på at utvalget har fokus på at fremtidens videregående skole også skal være en god skole hvor mennesker med nedsatt funksjonsevne er inkludert og likestilt andre elevgrupper. SAFO vil be om at utvalget framover tar inn i utredningen hvordan den videregående skolen skal være en inkluderende skole, som er organisert og planlagt for alle. Videre ber vi at departementet sikrer at utarbeidelsen av fremtidens videregående skole blir i samsvar med funksjonshemmedekonvensjonen og skolens formålsparagraf.

Med hilsen

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner - SAFO

Jens Petter Gitlesen
Styreleder

Kopi: Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet, Statped